

26.1.2009

300/041-08

Sisäasiainministeriö
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite Sisäasiainministeriön lausuntopyyntö SM123:00/2008, 19.12.2008

Asia **Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden tehtävien siirtämisestä
Maahanmuuttovirastolle koskevaksi lainsäännöksi**
Lausuntopyyntö

TE-keskukset toteavat lausuntonaan seuraavaa:

Esitetyt muutokset toimivallan siirrosta Maahanmuuttovirastolle turvanpaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta ja suunnittelusta, ulkomaalaisten säilöönottoyksikön käytännön toiminnan ohjauksesta ja ihmiskaupan uhrien auttamisen toimenpanosta ovat tarkoituksenmukaisia. Ko. esitykset tukevat myös kokonaisvaltaista maahanmuuttopolitiikan toteuttamista samoin kuin lisäävät toiminnan vaikuttavuutta.

Kuten lausuntopyynnössä todetaan, vastaanottotoiminnan sisällön käytännön ohjaus toteutettiin työministeriön aikana ministeriövetoisena, ja hallinnon siirron jälkeen se on jatkunut pitkälti samalla tavoin. Tämä on esityksen mukaan aiheuttanut epätietoisuutta työ- ja elinkeinokeskusten ja vastaanottokeskusten piirissä siitä, mitkä asiat kuuluvat niiden vastuulle ja mistä asioista vastaa sisäasiainministeriö. Vastaanottotoiminnan käytännön ohjaus ja turvapaikanhakijoiden tarkoituksenmukainen sijoittaminen vastaanottokeskuksiin on olennaista turvapaikkaprosessin kokonaisuuden kannalta.

Edellä mainitut työnjaolliset epäselvyydet eivät ole tukeneet toiminnan kokonaisvaltaista kehittämistä ja hallintaa myöskään resurssien käytön osalta.

Lisäksi vastaanottotoiminnan suurten kapasiteettivaihtelujen edellyttämät muutostarpeet aiheuttavat jatkuvasti uusien hallinnollisten toimintamallien kehittelyä, jolloin ohjauksen tarve on kasvanut entistä laaja-alaisemmaksi eri asioissa. Tehtävien vaatima erityisosaaminen voi kehittyä vain keskittämällä tehtävät.

Kuntaan osoittaminen

Esityksessä ei ole otettu kantaa pakolaisten kuntaan osoittamiseen eikä myöskään minkä viranomaisen tehtävänä on korvausten maksaminen kunnalle pakolaisten vastaanotosta.

TE-keskukset esittävät, että kuntapaikkojen saamiseen liittyvien ongelmien vähentämiseksi myös kuntapaikkojen osoittamisen tulisi tapahtua keskitetysti Maahanmuuttovirastosta ja koko maan kuntapaikkatarjontaa hyödyntäen. Kuntaan pääsy saattaisi tällöin helpottua ja nopeutua. Keskitetty kuntapaikkamenettely tarjoaisi lisäksi mahdollisuuden koota samaa etnistä taustaa edustavia ryhmiä, joka nykyjärjestelmässä ei aina ole mahdollista kun ei ole tietoa siitä mitä ryhmiä missäkin päin Suomea on. Edellä oleva helpottaisi myös erilaisten kotouttamistoimien suunnittelua ja käytännön toteuttamista, puhumattakaan ryhmän antaman vertaistuen merkityksestä sijoitettavalle henkilölle.

Tällöin on luontevaa, että Maahanmuuttovirasto huolehtii myös pakolaisista aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnille. Esim. terveydenhuollon erityiskustannusten korvaamisen yhteydessä maksajalta edellytetään asiantuntemusta, jota TE-keskuksessa ei ko. asioissa välttämättä ole. Samoin esim. vailla huoltajaa saapuneille lapsille määrättävien edustajien palkkioiden ja kulukorvausten maksatustehtäviin sisältyvänä on otettava huomioon myös edustajien ohjaaminen, perehdyttäminen, koulutustilaisuuksien järjestäminen, tiedottaminen jne., kaikki asioita, joihin TE-keskuksilla ei ole asiantuntemusta.

Loogisen ohjauksen ja työnjaon näkökulmasta on siis oleellista, että TE-keskuksen vastuu ja käytännön työ alkaa siitä, kun henkilö on sijoitettu kuntaan.

Kotouttaminen

Lisäksi toteamme, että TE-keskusten tulee kuitenkin edelleenkin sisäasiainministeriön ohjauksessa ja valvonnassa huolehtia maahanmuuttajien kotouttamisen alueellisesta yhteensovittamisesta, suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta kuten lakimuutosehdotuksessa esitetään.

Joukkopako

Joukkopakoon liittyvä varautuminen kuuluu turvapaikanhakijoiden vastaanoton tehtäväkokonaisuuteen. Esityksessä on mainittu, että joukkopakoon liittyvät säännökset tulee tarkistaa lain kokonaisuudistuksessa. Koska kyseessä on kuitenkin vastaanoton hallinnointia ohjaava asia, tulee lain 6 a § muuttaa jo lakimuutoksen yhteydessä vastaamaan suunniteltua toimintaa.

Johtaja

Matti Kuosmanen
TE-keskusten johtajien puheenjohtaja

Lisätietoja: Merja Mattila, puh. 010 60 23239,
työvoimapalvelupäällikkö, Kaakkois-Suomen TE-keskus